

VIERING / DIENST op 5 juli 2026, 10.00 uur

Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer

Orgel/Piano: Valeriya Zakopay

Kerkenraadslid: Tilly Overbeek

Lezer: Jan Joore

Voorganger: Willem van Bloemen

Thema: **'De wijsheid van vóór aller tijden'**

Orgelspel

Welkom & Aansteken van de kaarsen

Mededelingen

Samenzang lied 218 vers 1, 2 en 3 Dank U voor deze morgen ...

votum & groet

Delen

Samenzang lied 218 vers 4 en 5 Dag van mijn leven ...

Gebed

Inleiding

Vandaag willen we stilstaan bij de **Wijsheid van vóór alle tijden**, ook wel de Geest der Wijsheid, die sinds het begin der tijden in de wereld woont. We lezen hoe er in het Eerste Testament op een speelse wijze wordt geschreven over de hele, hele oude wijsheid. Dat *begrip* daar wordt een persoon van gemaakt.

Zo was dat nu eenmaal in de Oud-Oosterse cultuurwereld. En die persoon, die Wijsheid, daar wordt dan in het Bijbelboek niet óver geschreven, maar die schrijft háár woorden zelf. Het is als of we het niet lezen, maar het is als of we naar háár luisteren wat zij te zeggen heeft.

Ook Jezus is vervuld van die bijzondere wijsheid, in bijzonder tijdens de Bergrede. En ook Paus Leo haalt het te lezen Bijbelgedeelte aan in zijn Encycliek Magnifica Humanitas van jongstleden mei over de bescherming van de mens in deze KI-tijd. Het die wijsheid, óók over de dood en het leven, die ons mag bemoedigen. Dáár willen we vandaag bij stilstaan.

Samenzang **lied 314, vers 1, 2 en 3** Here Jezus, om Uw Woord ...

1^e Schriftlezing enkele gedeelten Spreuken 8 (BGT)

¹Wijsheid gaat naar de mensen toe. Ze komt iets belangrijks vertellen, iedereen moet het horen. ²De stem van Wijsheid klinkt overal: boven op de heuvels, langs de wegen, ³en bij de poorten van de stad. Overal hoor je haar stem. Ze roept:

⁴'Mensen, luister allemaal naar mij! Ik ben Wijsheid, ik spreek jullie toe! ⁵Domme mensen, word toch eens verstandig! Dwaze mensen, denk toch eens na! ⁶Luister goed! Ik zeg waardevolle dingen, je kunt op mijn woorden vertrouwen.

- ¹⁰Mijn lessen moeten belangrijker voor je zijn dan zilver, en mijn woorden waardevoller dan goud. ¹¹Want ik ben meer waard dan edelstenen. Niets op de hele wereld is zo waardevol en belangrijk als ik, helemaal niets!
- ¹²Ik ben Wijsheid. Ik ben altijd verstandig. Ik denk altijd goed na, en daarom heb ik inzicht. ¹³Ik heb eerbied voor de Heer, en daarom haat ik het kwaad. Ik heb een hekel aan trotse mensen, aan leugenaars en aan mensen die kwaad doen.
- ¹⁴Ik geef altijd goede raad. Ik zorg voor inzicht, ik geef kracht.
- ¹⁷Ik ben Wijsheid. Ik heb iedereen lief die mij liefheeft. Iedereen die mij zoekt, zal mij vinden.
- ²⁰Ik ben overal waar mensen eerlijk en goed met elkaar leven. ²¹Mensen die mij liefhebben, maak ik rijk. Ik geef ze kostbare schatten.
- ²²De Heer had mij, Wijsheid, al gemaakt voordat hij de hemel en de aarde maakte. ²³Ik ben helemaal in het begin gemaakt. Nog voordat er iets anders was, nog voordat de aarde bestond.
- ²⁴Ik was er al toen de zee er nog niet was. En toen er nog geen water door de rivieren stroomde. ²⁵Ook de bergen bestonden nog niet, en er waren nog geen heuvels. ²⁶De Heer had de aarde en de velden nog niet gemaakt. Er was nog geen zandkorrel te vinden.
- ²⁷Ik was er al toen de Heer de hemel maakte. En toen hij een grens maakte tussen het water en de lucht. ²⁸Ik was er al toen de Heer de wolken een plaats gaf aan de hemel. Ik was er al toen het water overal begon te stromen. ²⁹Toen de Heer grenzen maakte voor de zee, en de zee hem moest gehoorzamen. Ik was er al toen de Heer de aarde stevig vastzette. ³⁰Ik was zijn lieveling. Het was heerlijk om bij hem te zijn, elke dag opnieuw. ³¹Ik was blij met de aarde en met alle mensen!
- ³²Luister daarom goed naar mij! Ik ben Wijsheid. Als je naar mij luistert, zul je gelukkig zijn.
- ³⁵Als je mij zoekt en mij vindt, zul je leven. En de Heer zal van je houden. ³⁶Maar als je mij niet zoekt, komt je leven in gevaar.

Samenzang lied 839 vers 1 en 3 Ik danste die morgen ...

Overdenking

Lieve Gemeente,

Vandaag willen we stilstaan bij de Wijsheid, op grond van het getuigenis van Jezus, die tijdens Zijn Bergrede spreekt. En vele voorgangers hebben uitleg gegeven over de Bergrede. Om ons daarop te bezinnen, komen we terecht bij de grote waardevolle Woorden over de Wijsheid. In het Bijbelboek Spreuken hebben we mogen luisteren op welke wijze die Wijsheid tot ons komt, in hele diep persoonlijke woorden.

Gepersonifieerd, *dus voorgesteld als een persoon*, lazen we haar getuigenis.

Gepersonifieerd zien we bijv. ook in de vorm van dieren die kunnen praten, denken en allerlei andere menselijke handelingen verrichten, bijv. in stripverhalen of films. Wijsheid is dan een wijze vrouw, die haar stem verheft en haar lessen wil geven aan de mensen die er voor open staan. Haar naam is in het Hebreeuws: Chokma en in het Grieks is dat: Sofia, voor ons is dat dus een verstandig, schrandere en wijze vrouw. Haar leeftijd is onbekend, maar eigenlijk is zij het oudste Kind van God. Zij was er al vóór de Aarde werd geschapen. Zij is vóór de schepping van Adam en Eva, Enigskind van God.

Daarom ga ik graag verder in de vorm hoe zij tot ons spreekt: Toen ik geboren werd, had de Schepper-God geen onderdak voor mij. Dat is allen, die ná mij geboren zijn, nooit meer overkomen. Voor de 1^e mens, Adam, was er een Paradijs.

Voor de 2^e mens Jezus: een stal. Okay, een stal, maar tóch een plaats om te leven, En een dak boven het hoofd. Ik, Sofia, had dat niet. Maar ik miste het ook niet....dat onderdak. Want de Liefde van mijn Schepper-God was eigenlijk voor mij als een huis. In Zijn liefde wist ik mij, Sofia, geborgen. En –laten we eerlijk zijn- die geborgenheid bij God is méér waard dan een huis-met-een- dak. Toen ik opgroeide,

een kind werd, beleefde ik die geborgenheid bij God als een Bron van Zorgeloosheid. Ik zong en speelde en ik danste voor God. Ik was zó ontzettend blij met God, want ik, Sofia, voelde: Hij is mateloos blij met mij! Hij geniet van mij! En zo was het en zo bleef het. Toen ik groter werd, begon ik het langzaam te begrijpen. Ik heette Chokma of Sofia, en was voorbestemd om de wijsheid te zijn, wijsheid uit te stralen, over te dragen. Alleen naar wie? God en ik, wij waren slechts samen? Om ons heen was niets, louter leegte, enkel dood. Op zeker moment bemerkte ik, Sofia, dat God ergens mee bezig was. Ik vroeg Hem: Mijn God, wat doet U? en Hij antwoordde mij, met een hemelse glimlach: Ik ben voor jou een thuis aan het maken! Een thuis? Voor mij? Wat bedoeld U?

God sprak: Jij, mijn dochter, jij draagt jouw naam niet voor niets, Sofia, jij bent bedoeld om wijsheid, inzicht, verstandigheid om je heen te verspreiden.

Alleen die mogelijkheid heb je nu nog niet. En die mogelijkheid ga ik voor jou scheppen, creëren, en dat noem ik dan: een thuis aan het maken!

Ik zag hoe God als het ware de dood opzij begon te duwen en ruimte begon te maken voor LEVEN! Later, ja, veel later, heb ik met mijn wijsheid de mensen er een beeld voor laten vinden, een illustratie (want dat wilden ze nou eenmaal weten), zeg maar gewoon: een Scheppingsverhaal. Dus God duwde de wateren –*beeld van de dood*- terug, stelde er grenzen aan en zei tegen de dood: “dáár mag jij niet meer over heen komen!”. En zó liet Hij het droge –*beeld van levensruimte*- te voorschijn komen.

En –eenmaal begonnen- ging Hij eindeloos voort....

Het is eigenlijk niet te beschrijven –ook al wilde men dat wel- en hoe verder God er mee kwam, hoe meer ik voelde: Ja, waarlijk,

Hij bouwt voor mij een huis, want er verschenen mensen op de aardbodem. En toen pas zei God tegen mij: Chokma, Sofia, zie je die mensen? Zij zullen jouw thuis zijn. In hen zul je mogen wonen. Je zult hen met jou Geest doordringen. Alles wat jij bent –een verstandig, schrander, rechtschapen, oprechtheid en wijsheid- zul jij in hen uitstorten.

Dat zal richting geven aan hun leven, en dat is jouw doel! Sofia had ineens een grootse ervaring:

Toen ik nog een kind was sprak ik als een kind, dacht ik als een kind, redeneerde ik als een kind. Nu ik volwassen ben heb ik al het kinderlijke achter me gelaten.

Nu kijk ik nog in een wazige spiegel, maar straks sta ik oog in oog. Nu is mijn kennen nog beperkt, maar straks zal ik volledig kennen, zoals ik zelf gekend ben.

Tot zover even die ervaring, ja, Ik was zijn lieveling, een bron van vreugde, elke dag opnieuw. Ik was altijd verheugd in Zijn aanwezigheid en vond vreugde in zijn hele aarde en was blij met alle mensen. Ik dankte God en zei: ‘God, ik weet mij geest van Uw geest. U stelt een grenzeloos vertrouwen in mij, ik zal dat vertrouwen niet beschamen’. En toen ben ik aan het werk gegaan, Voor God, onder de mensen, in mensen. Over al dat werk zou ik boeken vol kunnen schrijven, en eindeloos kunnen vertellen. Ik zou over ieder mens wel een biografie kunnen schrijven, maar Sofia is wijs, dus dat doet zij niet. Nou, vooruit dan, ik zal voor vandaag, hier en nu één uitzondering maken. Over één mens dan. Maar voor ik dat doe, vraag ik ieder van U: “kende U mij? Vóór dat u hier kwam? Of was ik, Chokma – Wijsheid, een vreemde voor u? Ik koester de hoop dat u mij kent, maar mocht dat niet het geval zijn, mocht u maar even ietsie-pietsie denken: “Jij bent mij vreemd, echt, ik ken je echt niet!” dan dit nog: Mijn naam is Chokma, ook wel Sofia, en dat is wijsheid.

Dat is een vrouwelijk woord. Zó heeft de wijsheid hele diepe vrouwelijke trekken, vol van gevoel. Okay, voor ons mannen is dat even slikken, maar zo lazten we het vanmorgen. Zo was dat nu eenmaal in de Oud-Oosterse cultuurwereld.

Dáár had men de gewoonte om alles –wat men belangrijk vond- voor te stellen als een persoon. Dat overkwam Sofia dus ook. Iemand, een Wijsheidsleraar, vond haar belangrijk! Van levensbelang zelfs! Dat was Jezus.

U kunt Sofia, de wijsheid, het beste vergelijken met een injectiespuit. Zij wordt al vroeg bij de mens geïnjecteerd, of gevaccineerd, en zó in de mens opgenomen. Ze geeft -die mens- dan wel een wending in zijn of haar bestaan, ten goede, net als een geneesmiddel. Dus ook al is zij geen persoon, u kunt haar gerust zó beschouwen, want bij een persoon loop je makkelijk eerst even naar binnen. Op een persoon doe je eerder een beroep (eerder dan op een begrip). Vraag dus de komende week gerust raad aan Sofia, aan Chokma, wat u het mooist vindt klinken. U kunt altijd bij haar terecht, in uw gebed, dag en nacht, 24 uur per dag/ 7 dagen per week. Altijd tot Uw dienst. En zo komen we dan terug bij die Bergrede, Jezus dan spreekt over mensen die op een bepaalde manier in het leven staan. Het staat u en mij nog wel vers in het geheugen gegrift: de geboorte van Die Jezus!

Die Sofia, die was toen bij Jozef, toen hij dacht haar te verlaten

Die Sofia, die was toen bij Maria, toen de Engel haar toesprak

Die Sofia, die was ook bij Jezus, toen Hij die woorden sprak:

4Gelukkig de treurenden, want zij zullen getroost worden. 5Gelukkig de zachtmoedigen,

want zij zullen het land bezitten. 6Gelukkig wie honger en dorsten naar gerechtigheid,

want zij zullen verzadigd worden. 7Gelukkig de barmhartigen,

want zij zullen barmhartigheid ondervinden. 8Gelukkig wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien.

En later –wanneer Hij, Jezus, de mensen toen en nu- opnieuw toesprak, was Chokma – Sofia, bij Hem, terwijl God glimlachend toe mocht kijken.

En zo mogen wij proberen een poging te wagen, om inzicht in het leven te krijgen.

Want het is niet eenvoudig. Ons hele bestaan speelt zich af tussen de Woorden:

Dood en Leven! Soms bewegen we richting de dood, trekken we anderen daarin mee –zoals in tijden van oorlog en besmettelijke ziekten- . Soms bewegen we ons richting het Leven, zoals bij het sluiten van Vrede, in het groot en in het klein, voor zover het ons gegeven is. Soms worden we ook wel tegen wil en dank richting de dood gezonden, zoals velen in het AMC, of andere ziekenhuizen. En dan zetten doktoren en verplegend personeel alles op alles om naar de richting van het leven te gaan, maar soms is dat tevergeefs. Soms begeven mensen zich richting het leven, alsof de dood eenvoudig –voor hen- niet bestaat. Hun gedrag -als deelnemers in het verkeer- spreekt voor zich. Hoe dan ook, ons bestaan speelt zich af tussen leven en dood. Daar zitten we dan ook wel eens mee, omdat we ook de mogelijkheid hebben om elkaar tijdens het leven lief te hebben. Als de liefde niet bestond, was het leven geen leven. Juist door de liefde kunnen we relaties aangaan –ook al loopt dat soms anders dan je denkt- en kunnen we –dichtbij- vriendschap sluiten. En -soms veraf- ook verbonden sluiten. Dat maakt ons bestaan tussen die woorden van Dood en Leven tegelijkertijd gelukkiger en problematischer. Tegelijkertijd rijker en pijnlijker Tegelijkertijd verrukkelijker en onverdraaglijker. Relaties worden aangegaan, maar ze vinden ook een einde. Banden worden er gelegd, maar ze worden ook weer verbroken. Verbonden –zoals een Verenigd Europa- worden gesloten, maar ze worden ook weer ontbonden. En daarmee wordt ons bestaan in deze wereld ontzettend moeilijk, beladen met een onzekerheid in en rond het leven, en dat geeft angst. Daar is geen ontkomen aan. Elke dag lezen we de krant en luisteren we naar het Nieuws in en rond de wereld, onze kleine wereld en de grote wereld. En daar zitten we mee! En....daar zit God ook mee!

En dan geef ik u graag een vraag mee, om over na te denken: Welke plaats heeft Jezus nu ingenomen in ons bestaan. En wat heeft Hem in Zijn leven nu zo bijzonder gemaakt? Mijn antwoord zou zijn, of dat zou Chokma – Sofia zeggen:

dat ben ik, wijsheid. Zij zou er aan toevoegen: Dit was het bijzondere aan Hem, aan Jezus, in Hem kon ik mij, Sofia, helemaal kwijt!

Geen mens op aarde heeft ooit zónder Sofia hoeven leven. Immers, God had bepaald: ieder mens is jouw Thuis! Maar dat wil niet zeggen dat ik mij, Sofia, bij ieder mens heb thuis-gevoeld. Soms zou ik wel gillend willen weglopen bij sommigen, maar dat mocht ik niet, dat mocht ik niet van God, dus bleef ik hem of haar nabij. Maar bij Jezus had ik dat niet. Bij hem voelde ik, Sofia, mij helemaal thuis.

Sterker nog. Bij Jezus heb ik mij een Eenheid geweten. Telkens opnieuw mocht ik dat ervaren: die woorden van Jezus wezen telkens naar het leven, naar het paradijs. Het waren wel vaak WERKwoorden, dat wel. Via Jezus kan ik, Sofia, laten zien hoe God wil dat wij in het leven staan. En dat is NIET tussen die twee woorden: dood en leven. Hij wil dat wij dáár bovenuit gaan, God toont ons een Derde weg!

Dat wil de Wijsheid, Chokma, Sofia ons leren, Dat vertrouwen –dat maakt deel uit van Gods Schepping- Dat is ons gegeven.

Dat mochten we ook leren inzien toen we het Pasen tegemoet gingen. Stervend toont Jezus ons dan een grenzeloos Godsvertrouwen! In ons aardse bestaan zijn er twee wegen, dood en leven. Hoe God dat –een derde weg- voor elkaar zal maken

–ons hele bestaan zal uittillen boven de zuigkracht van dood en leven-

Dat kan ik u nog niet zeggen. Dat weet ik niet, want dat is Gods geheim.

Want Geloof is de zekerheid van de dingen die men hoopt,

En het bewijs van de dingen die men niet ziet! Amen

Muzikaal intermezzo

Open ruimte *delen met elkaar*

gebeden Dankgebed en voorbeden/ **stil gebed/ Onze Vader**
Samenzang lied 416 vers 1, 2, 3 en 4 Ga met God en Hij zal met je zijn!

Zegen.
Samenzang lied 423 vers 1, 2 en 3 Nu wij uiteengaan ...